

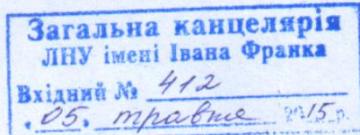
ВІДГУК
офіційного опонента,
кандидата економічних наук, доцента,
МАЛНОВСЬКОЇ Ольги Ярославівни
на дисертаційну роботу **СЕМЕНИШИНА Володимира Орестовича**
«Управління комунікаційними процесами на ринку праці в економіці
України», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством

Актуальність теми дисертації

Забезпечення ефективного передавання інформації є одним із факторів ефективного функціонування ринку. Метою комунікації є розуміння, осмислення переданої інформації. Без інформаційного обміну неможливе повноцінне функціонування будь-якої організації, тому вивчення проблем і шляхів вдосконалення комунікацій в системі менеджменту є вкрай важливим завданням.

У сучасній українській економіці склалася така ситуація, коли передові підприємства почали більше уваги приділяти становленню комунікаційної системи компанії, а саме, виборі комунікаційних засобів та впровадженню комунікаційних програм. На прикладі західного досвіду можна прослідкувати, що підприємства, в яких добре побудована система комунікацій, є більш ефективні в плані прибутку, утримання існуючої клієнтської бази та здобуття нових клієнтів, а також підвищення мотивації працівників та зменшення плинності кадрів.

Тому на сьогодні визріла необхідність негайного реформування комунікаційних процесів на ринку праці. На прикладі західного досвіду можна прослідкувати, що підприємства, в яких добре побудована система комунікацій, є більш ефективні в плані прибутку, утримання ісуючої клієнтської бази та здобуття нових клієнтів, а також підвищення мотивації працівників та зменшення плинності кадрів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Зміст дисертаційної роботи свідчить про достатнє знання її автором досліджуваної проблеми, уміння формулювати окремі логічні висновки і пропозиції. Одержані здобувачем нові наукові результати відзначаються певною логічною послідовністю та належним рівнем обґрунтованості завдяки використанню комплексу наукових методів: системного, ситуативного, порівняльного, методів експертних оцінок та соціологічних опитувань.

Основні положення дисертації, які містять наукову новизну, базуються на вивченні та застосуванні автором сучасних фундаментальних та прикладних досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, кодексів і законів України, підзаконних нормативних актів Кабінету Міністрів України, галузевих міністерств, тощо.

Зроблені автором висновки є логічно обґрунтованим підсумком виконаної роботи та відображають основні положення дисертації. Сформульовані пропозиції стосуються відзначаються науковою новизною та свідчать про внесок автора у розвиток теорії та практики податкового регулювання національної економіки.

У першому розділі «*Теоретико-методологічні засади дослідження комунікацій на ринку праці в економіці України*» дисертантом запропоновано в широкому аспекті такі визначення, як «комунікація», «комунікаційний процес», «ринок праці», що дало змогу уточнити досліджувані поняття (п. 1.1, с. 9-31).

Досліджено, що комунікації на ринку праці в економіці України можна класифікувати за двома групами ознак, а саме: комунікаційні ознаки, які пов'язані із специфікою ринку праці та комунікаційні ознаки, які пов'язані із формуванням та передачею інформації (п. 1.2, с. 31-45).

Заслуговує увагу, запропонований дисертантом, алгоритм управління комунікаційною системою ринку праці: виявлення проблеми в комунікаційній системі ринку праці економіки України, ідентифікація об'єктів (об'єктів) регулювання комунікаційної системи, аналізування проблеми на предмет можливості застосування методів державного регулювання та вибір найбільш

адекватного методу, застосування обраного методу для усунення проблеми комунікаційної системи ринку праці, дослідження того чи вирішена проблема в результаті застосування обраного методу державного регулювання (п. 1.3, с. 65-70).

У другому розділі «*Аналіз процесу управління комунікаціями на ринку праці в ІТ галузі*» автором здійснено дослідження сучасного стану та розвитку комунікаційних процесів в національному господарстві.

На основі аналізу статистичної інформації автором встановлено, що ринок ІТ-галузі є таким, що помірно розвивається. Такий ринок характеризується значним рівнем фрагментованості через наявність на ньому значної кількості малих та середніх підприємств. Слід також підкреслити, що аналіз останніх статистичних досліджень ІТ-галузі дозволив виявити тенденцію до консолідації (укрупнення) підприємств, які працюють на такому ринку (п. 2.1, с. 73-107).

Варто зазначити, що дисертантом здійснено детальний аналіз динаміки ринку праці ІТ-галузі, який свідчить про високий рівень забезпечення такої галузі спеціалістами із якісною кваліфікацією. Основними постачальниками спеціалістів у ІТ-галузь України та Львівської області є українські університети, які здійснюють підготовку близько 16000 кваліфікованих спеціалістів щорічно (п. 2.2, с. 107-118).

Варто зазначити, що канали передання інформації, а саме ті, які характерні для передавання інформації на ринку праці ІТ-галузі України, стрімко розвиваються. Зокрема, спостерігаються швидкі темпи зростання користувачів звичайного та широкополосного Інтернету.

Розрахунки проведені за симультативною рекурсивною моделлю оцінювання ефективності управління комунікаційною системою ринку праці ІТ-галузі дозволили зробити висновок, що рівень розвитку каналів передавання інформації є одним із факторів прогресу всієї галузі. Сформована симультативна модель показала позитивний вплив розвитку каналів передавання інформації, зокрема Інтернету, на рівень ефективності ринку праці та на ефективність всієї ІТ-галузі (п. 2.3, с. 118-128).

У третьому розділі «*Напрями вдосконалення управління комунікаційними процесами на ринку праці в національній економіці*» визначено напрямки вдосконалення системи управління комунікаційними процесами, використано

зарубіжний досвід державного управління комунікаційними процесами на ринку праці, обґрунтовано процеси впровадження інновацій у комунікаційні процеси на ринку праці та перспективам використання стратегій і програм розвитку ринку праці.

У результаті проведеного аналізу та практики роботи в ІТ-галузі України сформована модель управління комунікаціями на ринку праці ІТ-галузі. Розроблена модель реалізується за двома напрямками, а саме: в контексті вирішення проблем, які виникають у комунікаціях ІТ-галузі та в контексті формування заходів, спрямованих на розвиток комунікацій на ринку праці ІТ-галузі. (п. 3.1, с. 131-150).

Заслуговує уваги сформовані автором принципи управління комунікаціями на ринку праці ІТ-галузі. Сформовані принципи базуються на основних функціях держави в сфері управління економікою України. Забезпечення таких цілей дозволить включити розробки, спрямовані на удосконалення процесів управління комунікаціями на ринку праці в економіці України в державну політику управління ринком праці ІТ-галузі зокрема та розвитку такої галузі в цілому (п. 3.2, с. 152-167).

Важливу роль у процесі реформування комунікаційних процесів на ринку праці дисертант відводить формуванню бази даних працівників та вакансій на ринку праці ІТ-галузі, сформованої на засадах компетенцій. Зазначені підходи дозволяють розробити таку базу даних на основі ключових характеристик працівника, а саме на: знаннях, вміннях, досвіді та особистих рисах. Зазначені підходи будуть мати ряд економічних переваг, базованих на такому: скорочення тривалості пошуку роботи, що в результаті сприятиме зниженню виплат по безробіттю, зниженню рівня безробіття, оптимізації роботи Державної служби зайнятості України, зростанню ІТ-галузі України тощо (п. 3.3, с. 168-183).

Наукова новизна результатів дослідження

Основні наукові результати дисертаційного дослідження полягають у наступному:

- розробці моделі управління комунікаційним процесом на ринку праці в ІТ-галузі України. Особливістю сформованої моделі є врахування необхідності розгляду комунікаційних процесів на макро- та на мікрорівнях, а також формування можливостей для застосування такої моделі як в контексті розвитку комунікаційних процесів, які відбуваються на ринку праці, так і в контексті вирішення проблем, які виникають при передаванні інформації (с. 133-152);
- сформовано загальний вигляд комунікаційної системи ринку праці в економіці України із чіткою ідентифікацією суб'єктів комунікаційних процесів та видів комунікаційних процесів, які відбуваються на такому ринку; (с. 58-71);
- уdosконалено визначення поняття «комунікації на ринку праці економіки України» підприємства. Розроблене уточнення передбачає чітку ідентифікацію видів інформації, яка передається при здійсненні комунікацій на ринку праці в економіці України. Відповідно, така інформація може бути двох видів, а саме: інформація, яка пов'язана із працевлаштуванням, та інформація, яка пов'язана із регулюванням державою ринку праці; (с. 120-129);
- створено матрицю вибору методів регулювання комунікацій на ринку праці ІТ-галузі України. Формування матриці базується на прагматичному застосуванні кейнсіанської та неоліберальної теорій. Останній підхід означає застосування адміністративних методів державного регулювання для вирішення проблем в комунікаційних процесах ринку праці та застосування економічних та правових методів для формування заходів, спрямованих на розвиток комунікацій на такому ринку; (с. 133-152);
- уdosконалено симультативну модель оцінювання ефективності комунікаційної системи ринку праці ІТ-галузі, яка полягає в почерговому оцінюванні впливу розвитку комунікацій на ринок праці ІТ-галузі із подальшим аналізуванням впливу розвитку ринку праці на рівень розвитку ІТ-галузі в цілому (с. 120-129).

Достовірність та повнота відображення висновків і пропозицій в опублікованих дисертантом працях

У дисертаційній роботі використано статистичні та аналітичні дані, фактичні матеріали проведених соціологічних досліджень, які в поєднанні з опрацьованими в процесі дослідження фундаментальними працями вітчизняних та зарубіжних учених, а також вмінням їх аналізувати, підтверджують достовірність та обґрунтованість сформованих наукових положень, висновків і рекомендацій.

Про результати дослідження дисертант доповідав на щорічних конференціях викладачів та аспірантів кафедри менеджменту Львівського національного університету імені Івана Франка, на міжнародних та національних конференціях, семінарах, круглих столах (2009-2013 рр.).

За результатами дослідження дисертант опублікував 9 наукових статей, з них 6 – у фахових наукових виданнях. Загальний обсяг публікацій становить 3,49 друкованих аркушів, з них 2,78 друкованих аркуші належать автору, у тому числі 2,33 – у наукових фахових виданнях.

В опублікованих працях розкриваються основні положення дисертації. Це стосується й автореферату, в якому у повному обсязі відображені основні результати проведеного дослідження.

Практичне значення результатів дослідження

Отримані наукові результати роботи є вихідною теоретико-методологічною базою для вирішення основних проблем на ринку праці України з метою стимулювання економічного зростання через призму підвищення ефективності комунікаційних процесів на цьому ринку, що в результаті приведе до таких економічних переваг як скорочення тривалості пошуку роботи, зниження рівня безробіття, оптимізація роботи Державної служби зайнятості України та удосконалення державної політики зайнятості. Викладені в роботі пропозиції знайшли практичне застосування у діяльності Департаменту економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації (довідка № 2-52-5493 від 08.01.2014 р.); компанії з розробки програмного

забезпечення ТзОВ «СофтСерв» (м. Львів, довідка № 1485 від 02.01.2014 р.) та Львівського міського центру зайнятості (довідка № 01/27 від 08.01.2014 р.).

Результати отримані в процесі дослідження використовують у навчальному процесі Львівського національного університету імені Івана Франка при викладанні навчальних дисциплін «Менеджмент організацій», «Управління персоналом», «Управління змінами» для студентів напряму підготовки «Менеджмент» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» (довідка № 2924-Н від 08.07.2014 р.).

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації

Оцінюючи рівень дисертаційної роботи відзначимо дискусійні положення та упущення, серед яких такі:

1. У параграфі 1.1 дисертаційної роботи автором встановлено, що комунікації на ринку праці в економіці України - це процес передачі інформації від одного суб'єкта ринку праці до іншого з метою заповнення вакансії, формування адекватного штатного розкладу, працевлаштування, пошуку роботи, поширення інформації про можливості працевлаштування та про характеристики потенційних кандидатів на посади тощо, який здійснюється із врахуванням особливостей чинного українського законодавства, однак недостатньо уваги приділено реалізації інструментів державного регулювання.

2. Автор здійснює огляд ринку праці в економіці України та аналізує сучасні дослідження щодо ефективності комунікаційних процесів у параграфі 1.3. Проте, автором не описано, яка саме архітектура комунікаційних процесів України на сьогоднішній день є оптимальною.

3. У параграфі 2.1 зазначено, що державне аналізування стану ринку праці та комунікаційної системи ринку праці ІТ галузі не проводиться. Зокрема, в «Статистичному щорічнику України за 2011 рік» навіть відсутня строка, яка відображає чисельність працівників, задіяних в IT-секторі України. В основному професійні дослідження IT-галузі здійснювалися за допомогою недержавних фондів та професійних IT-асоціацій, які, розуміючи його високі перспективи,

проводили дослідження та аналіз з метою залучення іноземних інвестицій. Однак, автором не повністю обґрутовано статистичні дані, які дійсно підтверджують економічне пожвавлення національного господарства в цій галузі.

4. Варто звернути увагу на прогнози, зроблені на основі трендових моделей щодо кількості підприємств, які працюють на такому ринку та кількості спеціалістів, задіяних на такому ринку. Недоопрацюванням в даному контексті є те, що дисертантом, при аналізі, не вказано усіх критеріїв, які свідчать про подальший розвиток ІТ галузі.

5. У дисертаційній роботі мають місце окрім дискусійні положення, що зумовлені недостатньою узгодженістю наведених термінів, зокрема, таких як «комунікація» та «комунікаційний процес», а також слід переглянути використання синонімічних чи подібних за значенням термінів.

Враховуючи вищеперечислене, вказані недоліки суттєво не знижують в цілому позитивної оцінки теоретичної і практичної цінності опонованої дисертаційної роботи. Дисертант продемонстрував глибоке розуміння та відчуття актуальності проблеми, а також, володіння сучасними методами дослідження. Дисертаційна робота є кваліфікованою науковою працею, виконаною автором особисто, характеризується єдністю і логікою викладення, містить науково-обґрутовані теоретичні результати та методичні положення.

Відповідність роботи вимогам МОН України

Дисертація Семенишина В.О. є завершеним науковим дослідженням, виконана самостійно автором на високому теоретико-методологічному рівні з викладенням власних аналітичних розробок та обґрутованих практичних пропозицій в частині удосконалення управління комунікаційними процесами на ринку праці в економіці України.

Дисертація оформлена відповідно до вимог Міністерства освіти та науки України.

Зміст автореферату є ідентичним змісту дисертаційної роботи. В авторефераті відображені ключові результати дисертаційної роботи та основні наукові здобутки автора.

Загальний висновок

Кандидатська дисертація Семенишина Володимира Орестовича «Управління комунікаційними процесами на ринку праці в економіці України» виконана на належному науково-теоретичному рівні, є самостійним, цілісним і завершеним науковим дослідженням. Наукові положення й висновки, викладені у роботі, є обґрутованими та характеризуються науковою новизною. Поставлену в дисертаційній роботі мету досягнуто, завдання виконано.

Зміст, оформлення й апробація основних положень дисертації та автореферату відповідають вимогам п.п. 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567.

Семенишин Володимир Орестович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач аспірантурою

Львівської державної фінансової академії

О. Я. Маліновська

Підпис О. Я. Маліновської підтверджує

